

Werk aan de winkel: Solvency II staat voor de deur!

Er staat verzekeraars nog heel wat werk te wachten. Onlangs heeft het Europees Parlement de nieuwe Solvency II-richtlijn aangenomen. Deze maand (oktober 2009) wordt het definitieve advies rondom Solvency II verwacht van het CEIOPS (the Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors). Uiteindelijk moeten alle verzekeraars 'Solvency II-proof' zijn in oktober 2012.

De financiële eisen aan verzekeraars, vastgelegd in de Europese verzekeringsrichtlijnen, stammen uit de jaren '70 van de vorige eeuw. In 2002 zijn nog enkele aanpassingen gedaan: Solvency I. Het Solvency II project moet leiden tot een nieuw solvabiliteitsraamwerk waarin de financiële eisen beter de risico's weerspiegelen die de verzekeraars lopen.

In de definitieve tekst zijn de pensioenfondsen (IORP's) nadrukkelijk uitgesloten van deze nieuwe richtlijn. Lange tijd was er discussie over de vraag of pensioenfondsen ook onder de Solvency II-richtlijn zouden moeten gaan vallen. Pensioenfondsen zouden dan onder andere hogere buffers moeten gaan aanhouden. Het Europees Parlement, de Europese Commissie en de Europese Raad werden het erover eens dat Solvency II niet voor pensioenfondsen moest gaan gelden.

Voor de pensioenfondsen verandert er dus niks, maar verzekeraars moeten nog flink aan de slag. En daar zijn ze zich niet voldoende van bewust, vinden diverse kenners, consultants en betrokken marktpartijen. "Verzekeraars gaan te lichtzinnig om met de voorbereiding op Solvency II, de nieuwe Europese wetgeving die vanaf 2012 van kracht wordt en die hun solvabiliteit moet waarborgen. Nemen ze niet nu al maatregelen, dan kunnen ze in grote problemen geraken of dreigen ze uiteindelijk zelfs hun deuren te moeten sluiten."

Dat zei managing director Sebastiaan van de Pas van Watson Wyatt, dat wereldwijd actief is als adviseur op risicobeheer, onlangs in het Financieele Dagblad. Van de Pas luidt de noodklok, omdat veel verzekeringsmaatschappijen in ons land zich volgens hem onvoldoende bewust zijn van de impact van Solvency II. "Ondanks de harde deadline van oktober 2012 hebben veel verzekeraars niet goed op het netvlies welke wijzigingen noodzakelijk zijn om 'Solvency II-proof' te worden. De hoeveelheid werk en de vereiste cultuuromslag om te voldoen aan het nieuwe toetsingskader worden zwaar onderschat", stelt de consultant.

Simpele rekensommen of grootschalige aanpassingen?

Volgens vele experts gaan verzekeraars er – ten onrechte- vanuit dat Solvency II in feite niet zoveel verschilt met Solvency I. Een valkuil, volgens velen, omdat de nieuwe richtlijn heel wat meer inhoudt dan een paar simpele rekensommen maken. Het gaat om grootschalige aanpassingen van modellen en processen in de organisatie. De richtlijn en alle daarmee gepaard gaande veranderingen vormen uiteindelijk de basis voor de financiële aansturing voor de verzekeraar. Waar banken te licht dachten over Basel II, onderschatten verzekeraars nu de impact van de veranderingen voor hun complete organisatie door de komst van Solvency II.

Het Verbond van Verzekeraars denkt dat de soep echter niet zo heet wordt gegeten als ze wordt opgediend. "In onze waarneming leeft er breed besef dat er heel wat op ons afkomt." Wel bestaat er volgens het Verbond nog onduidelijkheid over de exacte impact van Solvency II en het werk dat daaruit voortvloeit. "Er moeten nog heel wat puntjes op de i worden gezet, onder meer door Brussel", aldus het Verbond.

Welke veranderingen staan verzekeraars te wachten?¹

Het meest vernieuwende aspect van Solvency II is de grotere focus op risico's. Dit uit zich in een grotere nadruk op goed risicobeheer van een verzekeraar. Indien een verzekeraar grote risico's aangaat, wordt dit in Solvency II direct vertaald in een hoger vereist vermogen. Omgekeerd komt een lager risico, bijvoorbeeld door een adequate spreiding van de beleggingen of door het inkopen van risicodekking, tot uitdrukking in een lager vereist vermogen. Deze risicogevoeligheid van de solvabiliteitseis zal ervoor zorgen dat verzekeraars zich alsnog bewuster worden van hun risico's. Omdat verzekeraars buffers aan moeten houden die beter aansluiten bij de risico's die zij lopen, zal naar verwachting de soliditeit van de sector toenemen, zodat verplichtingen aan de consument beter zijn gewaarborgd.

Het voorkomen van risicoconcentraties door middel van diversificatie is één van de mogelijkheden om risico's te verkleinen. De grotere nadruk op risico's vormt een prikkel voor verzekeraars om de belggingsrisico's van hun activa bijvoorbeeld te spreiden of waar mogelijk af te dekken. Spreiding en afdekking van risico's maken dat een verzekeraar mndern afhandelbaar is van één type belegging en daardoor beter in staat is om schokken op de financiële markten op te vangen. Hetzelfde geldt voor de risico's van de producten die verzekeraars aanbieden.

Interne modellen

Een andere belangrijke innovatie van Solvency II is dat verzekeraars gebruik mogen maken van een door de toezichthouder goedgekeurd intern model voor het vaststellen van de solvabiliteitseis. Met een intern model kan een verzekeraar nauwer aansluiten op de risico's in zijn balans dan via het standaardmodel van Solvency II. Daarnaast is het verzekeraars, onder strikte voorwaarden, toegestaan om een gedeelte van de risico's met een intern model te bepalen. Voor de overige risico's wordt het standaardmodel toegepast. Voor kleine, gespecialiseerde verzekeraars kan het bijvoorbeeld aantrekkelijk zijn om voor de verzekeringsportefeuille een intern model te hanteren en om voor de overige risico's bij het standaardmodel aan te sluiten.

Solvency II streeft verder naar een hoge kwaliteit van bedrijfsvoering. Zo moet er een adequaat beleggingsbeleid zijn en moet het risicomanagement zijn ingebed in de organisatie. Verder zijn er strenge eisen gesteld aan de verslaggeving, zowel richting toezichthouder als richting de markt. Tenslotte blijft van belang dat verzekeraars, toezichthouders en marktpartijen zich bewust zijn van de beperkingen van een intern model. De huidige crisis laat zien dat na jaren van economische voorspoed een intern model de risico's kan onderschatten. Een voldoende lange datareeks moet ervoor zorgen dat buffers te allen tijde adequaat zijn.

¹ uit: DNB / Kwartaalbericht september 2009

Impact van Solvency II op de toezichthouder

Een belangrijke verandering van Solvency II voor het toezicht is de versterking van een (evenwaardig en gelijk) Europees speelveld. Door de waardering van bezittingen en verplichtingen, de bepaling van kapitaal en van de solvabiliteitseisen zoveel mogelijk gelijk te trekken in Europa zal de sector zich – naar verwachting – meer en verder gaan internationaliseren. Dat houdt in dat toezicht gezamenlijk wordt gedaan. Solvency II voorziet hierin door de oprichting van colleges van toezichthouders. In deze colleges zijn de deelnemende Europese toezichthouders gezamenlijk verantwoordelijk voor het toezicht.

Impact van Solvency II op de consument

Voor consumenten is van belang dat Solvency II verzekeraars in staat stelt om beter aan hun verplichtingen aan consumenten te voldoen. Daarnaast geeft het consumenten de mogelijkheid nog bewuster een keuze te maken: óf meer risico lopen en een lagere premie betalen óf minder risico nemen, maar dan wel een hogere premie moeten betalen. Dit vraagt om transparante polissen en een goed risicobesef bij consumenten. In lijn hiermee ligt er voor de (gedrags)toezichthouder een belangrijke taak om te zorgen dat de verzekeraar duidelijk communiceert met de consument over de risico's.

Wat kunnen verzekeraars leren van de banken?

Solvency II lijkt in vele opzichten op Basel II (de solvabiliteitsrichtlijnen voor banken). Ook Solvency II maakt bijvoorbeeld gebruik van drie pijlers:

- Pijler 1: minimale kapitaaleisen voor operationeel en beleggingsrisico, berekend op basis vandaarvoor opgestelde risicomodellen
- Pijler 2: gedragstoezicht; de toezichthouder stelt vast dat u de interne processen heeft geïmplementeerd die ervoor zorgen dat het kapitaal in overeenstemming is met de risico's van de onderneming
- Pijler 3: marktdiscipline en eisen over de toelichting in de jaarrekening

Belangrijk voor verzekeraars is goed te kijken naar de banken: wat ging er mis bij de invoering van Basel II, wat ging er goed, waar moet je op letten? Aangezien Basel II en Solvency II vele overeenkomsten hebben, doen verzekeraars er goed aan het implementatietraject van Basel II nader onder de loep te nemen en te leren van de banken.

Eén van de belangrijkste lessen is waarschijnlijk wel: begin op tijd! Vele banken hebben grote problemen gekend bij de invoering én inbedding van Basel II in de organisatie. Het kost niet alleen tijd om modellen en processen in een organisatie aan te passen, verzekeraars doen er goed aan na te denken hoe zij de hele organisatie meekrijgen in Solvency II. Het risicomanagement, de solvabiliteitseisen, kortom de gehele nieuwe richtlijn moet gedragen worden door elke laag binnen het bedrijf. En dat kost tijd. Het vereist anders denken en dat kan nogal eens op weerstand stuiten. Een mens houdt nu eenmaal per definitie niet van verandering. De ene mens heeft daar meer en langer last van dan een ander.

Wat leert de huidige crisis/recessie de verzekeraars?

Er zijn natuurlijk belangrijke lessen te trekken uit de huidige economische situatie. Ook De Nederlandsche Bank (DNB) wijst daar al op: *"De huidige crisis laat zien dat na jaren van economische voorspoed een intern model de risico's kan onderschatten. Een voldoende lange datareeks moet ervoor zorgen dat buffers te allen tijde adequaat zijn."*

Reden te meer voor verzekeraars om zo spoedig mogelijk een 'plan de campagne' te maken als het op Solvency II aankomt: hoe eerder duidelijk is over welke data de verzekeraar kan beschikken, des te eerder is bekend hoe de interne modellen kunnen worden samengesteld en welke buffers moeten worden aangehouden. En die buffers konden wel eens veel hoger uitvallen dan men nu inschat. Oftewel: verzekeraar, aan de slag!

© Finance Ventures, oktober 2009

Voor de samenstelling van dit artikel zijn diverse bronnen gebruikt. Enkele belangrijke zijn: DNB, kwartaalbericht september 2009; Publicatie European Commission, Solvency II: European Parliament approval of proposed Directive brings modern insurance regulation nearer; European Commission, Solvency II framework directive; OPF; Het Verbond van Verzekeraars; Het Financieel Dagblad, "Verzekeraars onvoldoende voorbereid op nieuwe regels in 2012"; Aan de inhoud van dit artikel kunnen geen rechten worden ontleend.